

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

TWEDE KAMER
der
STATEN-GENERAAL

ingekomen 07 NOV 2012

DIENST Griffie Nr.

Datum 6 november 2012
Onderwerp Reactie brief auteursrechten vertalers

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk
302842

Uw kenmerk
2012Z09667/2012D24169

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Naar aanleiding van het verzoek van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van 7 juni jl., om een reactie op de brief van dhr. J. betreffende auteursrechten van vertalers bij vertalingen in het kader van wetgeving en rechtspraak, kan ik u het volgende melden.

In zijn brief stelt dhr. J. dat digitaal aangeleverde vertaalde documenten in voorkomende gevallen door het Openbaar Ministerie opnieuw worden gebruikt, zonder dat de vertaler daarvoor een afzonderlijke vergoeding ontvangt. Volgens dhr. J. vallen deze vertalingen onder de bescherming van de Berner Conventie en heeft de vertaler bij hergebruik van de vertaling recht op een vergoeding.

De Berner Conventie laat het in artikel 2 lid 4 aan de wetgeving van de lidstaten over om de bescherming van officiële teksten op het gebied van wetgeving, bestuur en rechtspraak en van officiële vertalingen van deze teksten vast te stellen. De bescherming van deze officiële teksten en hun officiële vertalingen is dus enkel in nationale wetgeving terug te vinden. Ratio hiervan is dat dergelijke teksten in beginsel vrij beschikbaar moeten zijn voor eenieder. In Nederland is de status van officiële teksten uitgewerkt in artikel 11 en artikel 15b van de Auteurswet (Aw).

Artikel 11 Aw sluit door de openbare macht uitgevaardigde wetten, besluiten en verordeningen, alsmede rechterlijke uitspraken en administratieve beslissingen van auteursrechtelijke bescherming uit. Alle andere door of vanwege de openbare macht openbaar gemaakte werken, zoals officiële vertalingen van teksten als bedoeld in artikel 11, en waarvan de openbare macht de maker of de rechtverkrijgende is, vallen onder artikel 15b Aw. Artikel 15b-werken zijn weliswaar auteursrechtelijk beschermd maar de verdere openbaarmaking of verveelvoudiging van een werk wordt niet als een inbreuk beschouwd, behoudens het geval het auteursrecht uitdrukkelijk is voorbehouden.

In de relatie opdrachtgever – vertaler is de tussen hen tot stand gekomen overeenkomst van belang. Deze overeenkomst is in beginsel doorslaggevend voor de vraag welke vergoeding toekomt aan de vertaler voor zijn werkzaamheden, alsmede welk gebruik de opdrachtgever van de vertaling mag maken.

dhv. J. wijst verder op de Richtlijn 2010/64/EU betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures. Een wetsvoorstel strekkende tot implementatie van deze richtlijn is op 29 augustus 2012 bij uw Kamer ingediend.¹ In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel heb ik erop gewezen dat in de praktijk vertalers in toenemende mate gebruikmaken van software die het vertaalproces ondersteunt.² Bij gebruik van vertaalsoftware wordt een zogenaamd vertaalgeheugen opgebouwd. Een vertaalgeheugen is feitelijk een database waarin vertaalde zinnen en zinsneden in bron- en doeltaal zijn opgeslagen met als doel het vertaalwerk van vergelijkbare teksten te vergemakkelijken en de consistentie te bewaken. Tijdens het vertalen wordt de database afgezocht om te controleren of een zin al eerder is vertaald, zodat (een deel van) de vertaling opnieuw benut kan worden. Als een nieuw te vertalen zinsdeel sterk overeenkomt met een eerder vertaalde zin, resulteert dit in een *match* waarbij de vertaler de voorgestelde vertaling alleen nog maar hoeft te redigeren, in plaats van helemaal opnieuw te vertalen. Dit maakt het vertaalproces van met name veel voorkomende tekstonderdelen efficiënter, sneller en goedkoper.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
6 november 2012

Ons kenmerk
302842

De snelle ontwikkeling van vertaalsoftware leidt ertoe dat de huidige vergoedingsregeling, zoals vastgelegd in het Besluit tarieven in strafzaken 2003 (Btis), achterhaald zal raken. Bij deze regeling is immers voor iedere vertaalde regel een vaste vergoeding verschuldigd, ongeacht of deze nu een hernieuwde inspanning van de vertaler vergen, dan wel op basis van, in het vertaalgeheugen opgeslagen, eerdere vertalingen is vertaald. In de markt is gebruikelijk dat eerder vertaalde zinnen door vertalers en vertaalbureaus tegen een lager tarief worden aangeboden, dan teksten die voor een eerste keer moeten worden vertaald. Vaste vergoedingen verhouden zich dan ook niet goed met de ontwikkelingen in de vertaalmarkt. De huidige tariefstelling houdt nog geen rekening met een mogelijk inverdieneffect.

Tot slot wijst dhv. J. erop dat de vergoedingen voor vertaalwerkzaamheden in het Btis sinds 1963, geen enkele rekenkundige ontwikkeling hebben doorgemaakt. De hoogte van de vergoedingen voor vertaalwerkzaamheden zijn inderdaad voor het laatst in 1963 vastgesteld. Wel heeft in 2003 een aanpassing van Btis plaatsgevonden, waarbij de minimum en – maximumtarieven voor werkzaamheden van vertalers zijn komen te vervallen. Voor die tijd ontvingen niet beroepsmatig optredende vertalers het minimumtarief en zij die beroepsmatig werkzaam waren het maximumtarief.

Wat betreft de ontwikkeling in de tarieven wijs ik erop dat in 2004 door het toenmalige kabinet als uitgangspunt is geformuleerd dat bij de inzet van tolken en vertalers de markt meer moet worden ingeschakeld en dat de totstandkoming van concurrentie moet worden gestimuleerd.³ Daarbij werd tevens geconstateerd dat het direct vrijlaten van de tarieven wellicht teveel van de betrokken partijen zou vergen, waardoor mogelijk stagnatie in de dienstverlening zou ontstaan. In overleg met de Nederlandse Mededingingsautoriteit is daarom voor geleidelijkheid gekozen. Inmiddels is met de openbare aanbesteding van tolk- en vertaaldiensten

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 355, nr. 1.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 355, nr. 3, pagina 27.

³ Brief aan de Tweede Kamer 12 maart 2004, Kamerstuk 29482, nr.1.

bij onder andere de rechtsbijstand en de politie ervaring opgedaan en is er in de markt prijsconcurrentie ontstaan.

De vraag dient zich dan ook aan of het verantwoord is de nog bestaande tariefsregulering op grond van het Btis in te trekken. Hierbij is van belang dat vaste tarieven vanuit mededingingsoptiek een zware vorm van concurrentiebeperking vormen. Het tarief is immers een belangrijke concurrentieparameter. Vaste tarieven gaan bovendien marktversturend werken in die sectoren waar al via openbare aanbesteding in de tolk- en vertaalbehoefte wordt voorzien.

Mij is bekend dat beroepsorganisaties van tolken en vertalers niet onverdeeld gelukkig zijn met de huidige aanbesteding van de bemiddelingsfunctie van tolk- en vertaaldiensten. Mede daarom heb ik aan de Raad voor Rechtsbijstand verzocht een verkenning uit te voeren naar de mogelijkheden het huidige kavel tolk- en vertaaldiensten rechtsbijstand op te delen in kleinere kavels, en tevens te bezien of door een boekingssysteem op basis van een internettechnologie de bemiddelingskosten kunnen worden teruggedrongen.

De Raad voor Rechtsbijstand heeft voor deze verkenning een plan van aanpak opgesteld. De uitvoering van het plan zal nog dit jaar van start gaan. In het plan is betrokkenheid van de beroepsorganisaties van tolken en vertalers voorzien.

Gelet op het voorgaande en het feit dat de budgettaire situatie van het Rijk tot grote terughoudendheid ten aanzien van extra uitgaven dwingt, acht ik aanpassing van de tarieven in het Btis ongewenst.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
6 november 2012

Ons kenmerk
302842